

Netwerk 'Samen sterk voor steviger strategie'

In hoge versnelling naar meer kennis en contacten

Het netwerk 'Samen sterk voor steviger strategie' heeft een aantal mogelijke oplossingsrichtingen voor het (in 2006) nieuwe mestbeleid nader bekeken. Optimaliseren van het eigen bedrijf met de bedrijfsspecifieke excretie bleek voorlopig het meest succesvol. Werken in netwerkverband heeft de veehouders bovendien geholpen snel contacten te leggen om (on)mogelijkheden in beeld te krijgen.

Michel de Haan
E-mail: michel.dehaan@wur.nl

Het netwerk 'Samen sterk voor steviger strategie' voorzorg dat de mestwetgeving, die sinds 1 januari 2006 is geldt, een behoorlijk probleem zou worden voor de hele sector. Dat zal tot extra kosten leiden, waardoor het inkomen onder druk komt te staan. Als doelstelling van het netwerk hebben de deelnemende veehouders geformuleerd dat ze tevreden zijn als ze aan het eind van de netwerkperiode (na 1 jaar) perspectief zien voor plaatsing van hun mest tegen acceptabele prijzen. Om een oplossing te zoeken is het netwerk uitgebreid met een loonwerker, commerciële mesttransporteur/vergister, medewerker van ForFarmers, accountant en relatiebeheerder van de Rabobank. Deze zien hun rol in het netwerk vooral als meedenker en kennisleverancier, terwijl zij daarnaast de opgedane kennis kunnen toepassen binnen hun eigen werkgebieden en klantenkringen.

Werken in vier werkgroepen

Cruciaal voor het verloop van het netwerk was de vorming van een viertal werkgroepen. Het effect was dat de groepen afzonderlijk van elkaar aan de slag gingen en in de opvolgende bijeenkomsten hun resultaten presenteerden. Iedereen had zo een taak en kon niet 'achterblijven' bij opleveren van het resultaat. Het stimuleerde iedereen tot inzet. In elke groep zat één niet-veehouder. Wel was steeds een veehouder 'woordvoerder' van de groep. De vier groepen onderzochten de optimalisatie van het eigen bedrijf, perspectieven mestvergistings en verwerking, samenwerking met akkerbouw en regionaal plaatsingsplan. Een aantal deelnemers had hoge verwachtingen van mestvergistings als oplossing voor het mestprobleem. Tijdens een bijeenkomst bleek echter dat mestvergisten niet leidt tot minder mest, mestverwerken mogelijk wel. Duidelijk werd vooral dat mest verwerken tot kunstmestvervangers perspectiefvol voor de sector kan zijn. Maar regelgeving rond eisen voor kunstmestvervangers, technische onhaalbaarheid en hoge kosten lijken op korte termijn belemmeringen. Een tegenvaller. Het netwerk heeft met deze kennis wel een netwerk van varkenshouders gesteund die in overleg zijn met de overheid over belemmeringen en kansen van mestverwerking.

Sleutelen aan excretie perspectiefvol

De groep die zich bezighield met optimalisatie van het eigen bedrijf, heeft de 'handreiking voor bedrijfsspecifieke excretie' toegepast. Deze groep is gaan werken met de excretiewijzer (ontwikkeld door ASG-Veehouderij in het project Koeien&Kansen). 'Dit kan zo 5000 euro schelen', gaf netwerkdeelnemer Albert Koeleman aan toen hij berekende dat hij 500 kuub minder mest-

afzet nodig had. Dit perspectief maakte de andere veehouders ook nieuwsgierig en enthousiast. Maar het enthousiasme sloeg niet direct om in actie. Er blijft een aantal beperkingen. 'Het is toch best veel werk', 'pas aan het eind van het jaar weet je hoe het werkelijk is op je bedrijf en of er winst te halen valt', reageerde de groep. Hoewel de verschillen tussen bedrijven groot zijn, is dit een echte aanrader.

Het derde groepje heeft via een loonwerker contact met een akkerbouwer gehad. Enigszins gespannen gingen de veehouders in augustus naar de akkerbouwer in Drenthe. Ze hadden geen verbinding met akkerbouwers, kenden elkaars taal niet en verwachtten louter tegenstelde belangen. De spanning bleek al snel onnodig. Want de akkerbouwer was heel open en dacht constructief mee. Hij had immers ook belang bij een gegarandeerde aanvoer van mest. Al met al kwam de 'op maat mest', inclusief opslag en in de grond brengen, op 15 tot 18 euro per kuub. Vooralsnog is de investeringsbereidheid binnen de groep laag, want de veehouders verwachten dat de mestafzetprijzen op lange termijn weer zullen dalen. 'Maar we blijven wel contact houden', vond de groep. De veehouders leren zo wel de akkerbouwers begrijpen en mocht het eens zo zijn dat prijzen niet dalen... Het regionaal plaatsen van mest was de vierde invalshoek van het netwerk. In de regio is een gebiedscommissie opgericht en hiermee onderhoudt het netwerk nauwe banden. Uit de getallen die de commissie aanleverde bleek dat 'hun' gemeente Berkelland 330 kg N/ha en 128 kg P₂O₅ per ha produceert. Dit betekent per saldo mest afvoeren uit de gemeente. Het netwerk trekt de conclusie dat in de regio niets te halen valt.

Netwerk versnelt

Via de netwerkmethodie is gestructureerd gewerkt naar oplossingen voor eigen problemen. De netwerkbegeleider heeft nadrukkelijk een rol bij deze structuur gespeeld. De veehouders hebben (versneld) kennis en contacten opgedaan voor versterking van het bedrijf en de sector. Zonder de netwerkmethodie zou dit niet of trager zijn verlopen. Het proces ging gepaard met vallen en

opstaan. '2 stappen vooruit, 1 achteruit', bracht een deelnemer onder woorden. Hooggespannen verwachtingen bleken tegen te vallen en vervolgsglorde een ander onverwacht perspectief aan de horizon.

NETWERK

Ontmoeting tussen veehouders en akkerbouwers uit respectievelijk 'De Achterhoek' en 'Drenthe'.

Tip van netwerkbegeleider Michel de Haan: 'Stel je kwetsbaar op'

'Het lijkt heel vanzelfsprekend om open en helder te communiceren als netwerkbegeleider. Toch kun je dat niet genoeg benadrukken. Een misverstand over de bestedingsmogelijkheden van het geld en of je bijvoorbeeld reiskosten kunt declareren, is zo ontstaan. Je moet ook helder blijven benoemen hoe je als netwerk functioneert en dat regelmatig evalueren. Het netwerk moet zich afvragen of het de goede kant opgaat en of de deelnemers de persoonlijke doelen halen. Je moet je dan wel kwetsbaar durven opstellen. Als je dat als begeleider doet, doen de deelnemers dat ook. Een goede tip is ook: probeer in het netwerk subgroepjes te vormen die afzonderlijke onderwerpen uitwerken.

Hierdoor zijn deelnemers actief en willen ze niet voor elkaar onderdoen.'

Melkveehouder Harry Geverink: 'Positief denken, dan zie je kansen'

'Onze groep was open, positief en fanatiek. Zodoende hebben we in korte tijd veel informatie uitgewisseld en geleerd. De nieuwe mestwetgeving zorgde ook voor een financiële prikkel en het blijkt dat geld als drijfveer goed werkt. Er viel voor iedereen geld te verdienen. We hebben ook een uitwisseling met een ander netwerk gehad waar de mestafzet niet zo'n item was. Zij waren duidelijk minder gedreven. Door het netwerken hebben we vooral de snelheid van informatievoorziening enorm weten te verhogen. Op eigen kracht hadden we ook antwoorden gevonden, maar dat had zeker veel langer geduurd. Nu hebben we de juiste mensen en kennis erbij gehaald. Als groep kun je makkelijker de juiste partijen erbij inschakelen, dat red je als eenling niet. Het netwerk heeft voor mijn bedrijf toch al gauw enkele duizenden euro's besparing per jaar opgeleverd omdat we ontdekten dat de BEX voor ons heel goed uitkomt. Ook het contact met de akkerbouwer vond ik heel positief. De afstand van zijn bedrijf naar de onze is te groot, maar mij is wel duidelijk geworden dat het verweven van melkveehouderij met akkerbouw veel perspectief biedt voor beide partijen. Wat netwerken me ook geleerd heeft, is de kracht van positief denken. Pas als je positief denkt zie je kansen.'